

Vazba jako prostředek ultima ratio

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá vazbou v trestním řízení jakožto institutem, který má být vzhledem k jeho silnému zásahu do osobní svobody užíván až v nejkrajnějších případech. Ačkoliv je toto pojetí prosazováno v teorii i v české právní úpravě řadu let, je nutné konstatovat, že praxe má v tomto ohledu značné rezervy. S ohledem na připravovanou rekodifikaci trestního práva procesního, která by potřeby aplikace mohla reflektovat, se práce snaží uchopit vazbu v širokém rozsahu se zaměřením na možnosti náhrady vazby.

Z toho důvodu, že vazbu nelze vnímat pouze v mezích trestního práva, je první kapitola věnována zaručené svobodě na ústavněprávním stupni, tj. osobní svobodě. Pro pochopení kontextu je stručně popsán vývoj této základní svobody a dále pak práce předkládá její pojetí na mezinárodní i vnitrostátní úrovni. Ve vztahu k vazbě je součástí této kapitoly řešení, zda vazba osobní svobodu omezuje nebo jí jednotlivce zbavuje. Taktéž shrnuje tři základní zásady trestního řízení, které jsou s vazbou silně spjaty.

Druhá kapitola se zabývá přímo vazbou. Prvně obsahuje popis charakteru vazby, jak je nutné ji vnímat, a jak naopak ne, a dále podmínky, bez kterých nelze na obviněného vazbu uvalit. Dle klasického dělení, které vyplývá ze zákona, se pak jednotlivé části zaměřují na vazbu útěkovou, koluzní a předstižnou. V rámci nich se diplomová práce snaží vytvořit ucelený obraz na tyto druhy včetně zahrnutí podstatné judikatury. Nechybí ani významné hledisko spojené s vazbou, kterým je její trvání.

S ohledem na podstatu této práce jsou předmětem třetí kapitoly jednotlivé možnosti náhrady vazby upravené v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Vedle jejich právní úpravy zahrnující i procesní stránku práce obsahuje praktické příklady, názory odborníků a případné návrhy na změnu *de lege ferenda*. Stran záruky zájmového sdružení občanů nebo důvěryhodné osoby, písemného slibu obviněného, dohledu probačního úředníka a předběžných opatření je stručně popsána a zhodnocena možnost elektronického monitoringu v České republice. Tuto kapitolu pak uzavírá peněžitá kauce.

Poslední kapitola stroze představuje formální vazební právo, tedy rozhodování o vazbě ve smyslu příslušných orgánů, forem a jejich postupů. Diplomová práce se zvláště zaměřuje na nejčastější podněty vedoucí k vazebnímu rozhodování.

Závěrem jsou zopakovány poznatky, ke kterým autorka této práce dospěla. Nechybí ani krátká úvaha o směřování institutu vazby do budoucna, zejména ohledně většího využívání surogátů vazby.

Klíčová slova: osobní svoboda, vazba v trestním řízení, náhrady vazby